

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E - 35

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie október 2015

I. senát

Nálezy:

spisová značka	I. ÚS 184/2015
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	26. augusta 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol žalobcom proti žalovanému mestu Trenčín v konaniach vedených okresným a krajským súdom v predmetnej veci, v ktorej bolo jeho žalobe čiastočne vyhovené rozsudkom okresného súdu. Krajský súd namietaným rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa.</p> <p>Sťažovateľ sa podanou žalobou na súde domáhal voči žalovanému mestu jednak vydania bezdôvodného obohatenia v sume 248 871,25 €, ktorú mu zaplatil formou zábezpeky a preddavkov na zrealizovanie vecného bremena a kúpy nehnuteľností, a jednak náhrady škody v sume 1 689 320,25 € za zmarený obchodný prípad, pre vadu stavebného pozemku, ktorý mal byť prevedený a na ktorom bol dodatočne vyhlásený významný archeologický nález. Vyčíslená škoda mala vzniknúť čiastočne už vynaložením nákladov do predmetných pozemkov na výstavbu pozemných garáží (761 799,77 €) a čiastočne predstavovala ušlý zisk v dôsledku nemožnosti využívania vložených investícií pre pochybenie žalovaného mesta.</p> <p>Okresný súd právny vzťah medzi účastníkmi konania považoval za občianskoprávny (nie obchodno-právny) spor, žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 225 492,92 € s prísl. vyhovel a vo zvyšnej sume žalobu zamietol z dôvodu premlčania nároku, pretože od zloženia zábezpeky (24. novembra 2006) do jej uplatnenia na súde (3. mája 2010) uplynula 3-ročná premlčacia doba na jeho uplatnenie v zmysle ustanovenia § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Okresný súd žalobu o náhradu škody v celom rozsahu zamietol, pretože ju nepovažoval za dôvodnú. Vychádzal zo zistenia, že aj sťažovateľ ako žalobca musel predpokladať existenciu archeologického nálezu na predmetnom pozemku, takže u žalovaného v dôsledku absolútnej neplatnosti predmetných zmlúv pre ich rozpor so zákonom (nebol daný súhlas mestského zastupiteľstva) neboli preukázané základné predpoklady vzniku zodpovednosti podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka.</p> <p>Krajský súd na odvolanie obidvoch účastníkov rozsudok okresného súdu potvrdil, stotožnil sa s právnym názorom okresného súdu vo všetkých smeroch, preto v podrobnostiach odkázal už len na odôvodnenie napadnutého rozsudku.</p> <p>Sťažovateľ namietal, že napadnuté rozhodnutia sú nepreskúmateľné, sťažovateľovi bolo</p>

	<p>priznané nerovné postavenie v súkromnoprávnom vzťahu medzi podnikateľom a jednotkou územnej samosprávy, že súdy nechránili vlastnícke právo sťažovateľa a slobodu hospodárskej súťaže.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Po vykonanom rozbere sťažovateľom napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov ústavný súd zistil, že návrh sťažovateľa je opodstatnený.</p> <p>Ústavný súd je oprávnený preskúmať správnosť aplikácie podústavného práva a zasiahnuť do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov za predpokladu, že (i) pri konkurencii noriem uskutočnia nesprávny výber právnej normy (ii), pri konkurencii jej možných alternatívnych interpretácií vyberú nesprávnu interpretačnú alternatívu a (iii) urobia svojvoľnú aplikáciu podústavného práva.</p> <p>K porušeniu práva na spravodlivý proces môže dôjsť aj v dôsledku nerešpektovania požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ktoré má zaručiť jeho transparentnosť a kontrolovateľnosť a vylúčiť svojvoľu.</p> <p>Porušenie ústavou zaručených základných práv sa všeobecný súd dopustí aj vtedy, pokiaľ formalistickým výkladom noriem podústavného práva odoprie autonómnemu prejavu vôle zmluvných strán dôsledky, ktoré zmluvné strany takým prejavom zamýšľali vo svojej právnej sfére vyvolať.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že účastníci rozhodujúcich zmlúv jasne deklarovali inkriminovanou investičnou akciou zabezpečenie verejných potrieb a záujmov vo vzťahu ku konkrétne budovaným parkovacím miestam pod verejným priestranstvom, v dôsledku čoho výslovne založili obligatórnu pôsobnosť Obchodného zákonníka na posudzovanie vzťahov medzi nimi. Tento verejný záujem nepochybne smeroval k všeobecnému prospechu všetkých obyvateľov mesta Trenčín i jeho návštevníkov. V tomto smere argumenty všeobecných súdov (napr. okresného súdu, že zvýšenie parkovacích miest nebolo potrebné, či krajského súdu, že „garáže mali slúžiť pre potreby nadzemnej časti projektu a pre potreby Domu armády, prípadne návštevníkov obchodného domu Prior – teda nie pre verejnosť“) sú vnútorne rozporné a skutočne svojvoľné, ktoré nemôže racionálne, logicky a trpezlivo uvažujúci človek logicky pochopiť, lebo popierajú účel, zmysel a význam akýchkoľvek parkovacích nehnuteľností v každom meste či obci. Na základe takejto svojvoľnej úvahy dospeli súdy k nesprávnemu záveru, že v danej veci išlo u sťažovateľa iba o záujem súkromný, v dôsledku toho vylučujúci použitie Obchodného zákonníka.</p> <p>Nemožno akceptovať ani svojvoľný právny formalizmus okresného súdu (aprobovaný krajským súdom) a ním vnášané „svojské“ nároky na formuláciu zmlúv z hľadiska (ne)určitosti dohody o budúcej kúpnej zmluve; jeho úvaha „... že dohoda zmluvných strán o dobe, dokedy mala byť zmluva uzavretá, nie je známa, je neurčitá a tým aj podľa § 37 ods. 1 OZ absolútne neplatná“ nie je správna, pretože z nej jasne vyplynulo, že „predávajúci, teda žalované mesto, do 5 dní odo dňa doručenia rozhodnutia o kolaudácii stavby sťažovateľa, pripraví návrh kúpnej zmluvy“, čím podľa názoru ústavného súdu nevznikajú žiadne pochybnosti o tom, kedy najskôr mohla byť uzavretá kúpna zmluva o prevode zastavaných pozemkov a kedy teda mohla byť aj actio nata.</p> <p>Dohoda o budúcej kúpnej zmluve či už v režime Občianskeho zákonníka, alebo Obchodného zákonníka musí mať obsahové a formálne náležitosti, ktoré má mať uzatváraná kúpna zmluva. Pokiaľ ide o čas jej uzavretia, stačí, ak je určený deň, keď zaviazaná zmluvná strana má povinnosť ju uzavrieť a druhá zmluvná strana má právo žiadať, aby zaviazaná strana zmluvu uzavrela. Táto oprávnená osoba potom musí žiadať od tohto dňa, v lehotách určených Občianskym zákonníkom (§ 50a ods. 2) a Obchodným zákonníkom (§ 290), o uzavretie hlavnej zmluvy, a to buď pod následkom zániku práva (§ 583 Občianskeho zákonníka) alebo jeho premlčania (§ 292 Obchodného zákonníka). Aj z týchto súvislostí vyplýva, že výklad o neurčitosti dohody o budúcej kúpnej zmluve všeobecnými súdmi bol svojvoľný a v danom prípade aj v rozpore s ústavným právom zakotveným v čl. 2 ods. 3 ústavy.</p> <p>Záver všeobecných súdov, že následné úkony primátora boli neplatné pre rozpor so zákonom, sa tiež musel opierať o rozumný výklad dotknutého príslušného zákonného ustanovenia. Zmyslom ochrany legality v súkromnej sfére nie je len ochrana záujmov jednej zmluvnej strany, teda iba žalovaného mesta, ale predovšetkým, ochrana obidvoch zmluvných strán podľa ústavnej zásady pacta sunt servanda. K porušeniu ústavou zaručených práv v tomto smere dochádza neprípustným, resp. formalistickým výkladom, ktorý odoprie autonómnemu prejavu vôle zmluvných strán dôsledky, ktoré strany takýmto</p>

prejavom zamýšľali. Všeobecný súd preto nemôže v súdnom konaní posudzovať vec spôsobom, ktorý nerešpektuje vôľu strán a ich zmluvnú slobodu ako základný pilier súkromného práva. Právny úkon je potrebné vykladať s prihliadnutím na vzájomné vzťahy jednotlivých do úvahy pripadajúcich argumentov. Tým druhým princípom je potom aj zásadná ochrana tej osoby, ktorá robila právny úkon s dôverou v určitý, jej druhou stranou prezentovaný skutkový stav. Ten, kto vyvolal určité konanie, sa nesmie ex post dovolávať chýb jednotlivých úkonov, ktoré sám spôsobil. Práva a povinnosti vyplývajúce z vecných zmlúv – dohody o budúcej kúpnej zmluve a dohody o zriadení vecného bremena – sú obsahom vecnoprávných, a nie záväzkoprávných vzťahov a účinkov, ako to opätovne svojvoľne posúdili všeobecné sudy (postúpenie pohľadávky či prevzatie dlhu a pod.). Podľa názoru ústavného súdu primátor mesta mohol platne podpísať „opravené“ vecnoprávne zmluvy, pre ktoré mal splnomocnenie vo forme platného rozhodnutia mestského zastupiteľstva o zriadení vecného bremena a uzavretej zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, pretože nevybočil z intencií takto prejavenej vôle mestským zastupiteľstvom; navyše, túto možnosť aprobovali aj pôvodní účastníci zmluvy v bode V/6b predmetnej zmluvy.

Ustanovenie § 457 Občianskeho zákonníka – ktoré sa použije aj na obchodné záväzkové vzťahy vyjadruje všeobecnú povinnosť účastníkov neplatnej (zrušenej) zmluvy vrátiť si všetko, čo dostali; ide teda o vzájomnú (synalagmatickú) povinnosť. Toto ustanovenie zakladá totiž vzájomnú viazanosť práv a povinností oboch zmluvných strán v zmysle § 560 Občianskeho zákonníka, keď povinnosť každej zo strán vrátiť prijaté plnenie je vzájomne viazaná na právo od druhej strany plnenie požadovať. Pokiaľ pred uzavretím zmluvy (tu konečnej – kúpnej zmluvy) poskytne jedna strana niečo, čo má byť predmetom jej budúceho záväzku zo zmluvy (preddavok alebo zábezpeka na kúpnu cenu), je stanovená vyvrátiteľná domnienka, že v pochybnostiach sa plnenie poskytnuté medzi účastníkmi pred uzavretím konečnej zmluvy, z ktorej má záväzok na plnenie najskôr vzniknúť, považuje za zálohu, t. j. za splátku na dohodnuté budúce plnenie. Pokiaľ nedôjde k uzavretiu kúpnej zmluvy, má ten, kto zálohu poskytol, právo na jej vrátenie, inak by sa druhá strana bezdôvodne obohatila, lebo právny dôvod, na základe ktorého bola záloha na kúpnu zmluvu prijatá, odpadol. Lehoty na vrátenie tohto plnenia sa odvíjajú nie od jeho poskytnutia – ako to chybne aplikovali všeobecné sudy – ale od okamihu vzniku zodpovednostného vzťahu z bezdôvodného obohatenia, t. j. od času, kedy právny dôvod plnenia dodatočne odpadol, v danom prípade v dôsledku zistenej nemožnosti zrealizovať predmetnú stavbu, alebo odstúpením od zmlúv, či ich vypovedaním. Navyše, podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka platí, že ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčať namietku. Zákon tu vylučuje vznik neprípustnej nevyváženosti, ktorá by mohla vzniknúť typicky pri kúpnej zmluve, ktorá sa potom nezrealizovala tak, ako sa to stalo aj v posudzovanom prípade. Vychádzajúc z uvedených úvah, sú potom závery všeobecných súdov o premlčaní zábezpeky na kúpnu zmluvu (cenu) v sume 23 136,14 € chybné a zasahujú tak aj do ústavnej ochrany vlastníckeho práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Jedným z princípov predstavujúcich neopomenuteľnú súčasť práva na spravodlivý proces, je aj povinnosť súdov svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, pričom sa musia vysporiadať s námietkami uplatnenými účastníkmi konania, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. Ak sťažovateľ opieral v žalobe svoj nárok na náhradu škody aj o neplatnosť právneho úkonu, bolo na všeobecných súdoch, aby sa s týmto názorom sťažovateľa v odôvodnení svojich rozhodnutí dôsledne vysporiadali. Pokiaľ však všeobecné sudy tieto námietky do napadnutých rozhodnutí nijako nepremietli, nemožno považovať ich záver o neodôvodnenosti nároku na náhradu škody iba podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka za komplexný, a teda za ústavne súladný.

Navyše, ak súd rozhoduje o nároku na plnenie na základe skutkových zistení umožňujúcich podradiť uplatnený nárok pod inú hmotnoprávnu normu, než ako ju uvádzal žalobca – tu napr. zhodnotenie nehnuteľnosti mesta vnesenými investíciami sťažovateľa – je povinnosťou súdu posúdiť dôvodnosť nároku podľa všetkých do úvahy prichádzajúcich hmotnoprávných ustanovení v zmysle zásady „iura novit curia“.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na ochranu majetku podľa

	<p>čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu porušené boli.</p> <p><u>Rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu v tomto rozsahu a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal úhradu trov právneho zastúpenia.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 402/08</p>

Nálezy – prietahy v konaní:

spisová značka	I. ÚS 131/2015
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	16. septembra 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu a krajského súdu v konaní o jej návrhu o náhradu škody na zdraví z 27. augusta 2007.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že z obsahu súdneho spisu okresného súdu (obsahoval vyše 500 strán) vyplýva, že ide o skutkovo zložitejšiu vec, pretože muselo byť nariadené znalecké dokazovanie, ako aj kontrolné znalecké dokazovanie, ale na druhej strane vec nie je podľa názoru ústavného súdu právne zložitá, keďže všeobecný súd má posúdiť a rozhodnúť o tom, či sú splnené všetky zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 a nasl. ustanovení Občianskeho zákonníka v dôsledku nesprávne prevedených stomatologických úkonov. Vychádzajúc z doterajšieho priebehu konania a z dosiahnutých výsledkov, ústavný súd však konštatuje, že ani prípadná skutková zložitosť veci nemôže odôvodňovať takmer osemročné trvanie tohto konania bez právoplatného rozhodnutia.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania účastníkov súdneho konania, ústavný súd zistil, že k predĺženiu predmetného konania prispela aj sama sťažovateľka. Sťažovateľka v predmetnom konaní využívala svoje procesné práva (rozšírenie návrhu, zmeny petitu, podávanie opravných prostriedkov), avšak rozhodovanie o jej návrhoch či opravných prostriedkoch nemožno započítať iba na ťarchu okresného súdu. V konaní uplatnila procesnoprávny návrh na rozšírenie návrhu, avšak tento návrh mal nedostatky, ktoré okresný súd musel odstraňovať. Ďalej nepredložila okresnému súdu všetky listiny, preto bola vyzvaná na doloženie znaleckého posudku o bolestnom, a pre neplnenie tejto povinnosti muselo byť jedno pojednávanie aj odročené (7. júna 2010). Nerešpektovala tiež pokyny okresného súdu (nevyjadrila sa na jeho výzvy z 24. septembra 2010, 13. februára 2012 v určenej lehote). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že zodpovednosť za procesnú perfektnosť podaného návrhu na začatie konania znáša predovšetkým sťažovateľka (právne zastúpená viacerými advokátmi), ktorá nevyšetřila výšku požadovaného bolestného a neustále navrhovala zmeny petitov žaloby, o ktorých</p>

	<p>musel okresný súd rozhodovať, čím sa konanie predlžovalo. K celkovej dĺžke konania teda prispelo významnou mierou aj správanie sťažovateľky, a na túto skutočnosť ústavný súd pri svojom rozhodovaní tiež prihliadol.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu. Ústavný súd poukazuje predovšetkým na to, že trvanie napadnutého konania (takmer 8 rokov) je neprimerané a trvá dlho, hoci je vec skutkovo zložitejšia. Z uskutočnených procesných úkonov okresného súdu vyplýva, že v jeho postupe sa nevyskytovali dlhšie obdobia úplnej procesnej pasivity a ani sťažovateľka žiadne obdobia nečinnosti v sťažnosti neuviedla. Za kratšie obdobia nesústredenej práce a bezdôvodnej nečinnosti treba považovať obdobie od nápadu žaloby (augusta 2007) do nesústredenej výzvy adresovanej sťažovateľke na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh (október 2007), pretože okresný súd vzápätí jej súdny poplatok po zaplatení (svojou úpravou) už o mesiac v novembri 2007 mal vrátiť, ale úpravu realizoval až v júni 2009. Okresný súd tiež určil viac termínov pojednávania (9), na niektorých vykonal aj dokazovanie, nariadil znalecké dokazovanie a kontrolné znalecké dokazovanie, ale na doterajšiu dĺžku konania mala zásadný vplyv najmä jeho neefektívna činnosť, pretože aj keď vo veci samej rozhodol, jeho rozhodnutie z 18. marca 2013 bolo zrušené krajským súdom 19. marca 2014, či už pre procesné, alebo vecné dôvody. I okolnosti znaleckého dokazovania naznačujú nesústredený postup konajúceho súdu. Uznesenie o ustanovení znalcov viackrát zmenil a vopred neprerokoval so znalcami, či môžu znalecký posudok vôbec spracovať. Znalecké dokazovanie tak bolo neefektívne a trvalo viac ako rok, a takisto aj kontrolné dokazovanie je stále ešte na začiatku. Ústavný súd preto konštatoval, že postupom okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní.</p> <p>Vychádzajúc z hodnotení jednotlivých kritérií namietaného konania a predovšetkým skutočnosti, že nebola zistená dlhodobá nečinnosť okresného súdu, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nie je potrebné pre účely efektívnej ochrany sťažovateľky vysloviť aj porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto v tejto časti sťažnosti nevyhovel.</p> <p>Sťažovateľka vo svojej sťažnosti napokon namietala aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu. Ústavný súd zistil, že v uvedenom konaní, ktoré trvalo od 14. júna 2013, keď krajskému súdu bol predložený spis na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky, do 6. mája 2014, keď jeho zrušujúce uznesenie z 19. marca 2014 bolo spolu so spisom doručené súdu prvého stupňa, nemožno hovoriť o zbytočných priet'ahoch v konaní. Konanie na krajskom súde netrvalo ani jeden rok, čo je z ústavného hľadiska akceptovateľné.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného porušené bolo.</u></p> <p><u>Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu porušené nebolo.</u></p> <p><u>Okresnému súdu prikázal konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľke priznal finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € a právo na náhradu trov právneho zastúpenia.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	

<p>spisová značka</p>	<p>I. ÚS 200/2015</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Milan Čalík</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>16. septembra 2015</p>

dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní, v ktorom sa sťažovateľka v procesnom postavení navrhovateľky domáha voči odporcovi zaplataenia finančnej čiastky v sume 1 257,01 € s príslušenstvom z titulu nezaplataenia zročnej faktúry.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že konanie, ktorého predmetom je spor o zaplataenie konkrétnej finančnej čiastky z neuhradenej zročnej faktúry, nepovažuje za právne ani skutkovo zložitú, pretože metodika postupu súdov v týchto veciach je jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou. Zložitost' predmetného konania neuvádzal ani samotný okresný súd a nenavedčuje jej ani charakter okresným súdom vykonaných procesných úkonov v danej veci.</p> <p>2. V súvislosti so správaním sťažovateľky ako účastníčky konania ústavný súd nezistil v jej správaní žiadnu skutočnosť, ktorá by prispela k predĺženiu posudzovaného konania.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu. Ústavný súd zistil absolútnu nečinnosť v období od 10. augusta 2011, keď odporca žiadal o priznanie mu oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, do 16. apríla 2014, keď okresný súd po viac ako 2 rokoch a 8 mesiacoch začal vo veci opätovne konať a vyzval odporcu na preukázanie jeho majetkových pomerov na účely rozhodnutia o jeho žiadosti na oslobodenie od súdnych poplatkov. V trvaní 7 mesiacov bol okresný súd nečinný aj v čase od 29. mája 2014, keď okresný súd rozhodol o žiadosti odporcu na priznanie mu oslobodenia od súdnych poplatkov, do 30. decembra 2014, keď aj v dôsledku sťažnosti na priet'ahy v konaní podanej sťažovateľkou okresný súd nariadil vo veci pojednávanie, pričom za týmto obdobím nasledovalo ďalšie obdobie nečinnosti v trvaní viac ako 5 mesiacov, a to od 26. januára 2015, keď okresný súd zrušil termín pojednávania, ktoré nariadil 30. decembra 2014, do 3. júla 2015, keď okresný súd nariadil nový termín pojednávania. Okresný súd bol tak podľa zistenia ústavného súdu nečinný v trvaní celkovo viac ako 3 roky a 8 mesiacov. Okrem uvedeného ústavný súd v namietanom postupe okresného súdu zistil aj neefektívnosť, keď napríklad okresný súd 3. júla 2015 nariadil pojednávanie už na 16. júl 2015, t. j. bez zohľadnenia času nevyhnutného na doručenie predvolania účastníkom konania v takom časovom horizonte, aby im bola zachovaná lehota na prípravu na toto pojednávanie, v dôsledku čoho bolo napokon toto pojednávanie nariadené na 16. júl 2015 aj zmarené, pretože právnej zástupkyňi sťažovateľky bolo predvolanie naň doručené iba jeden deň pred jeho konaním a odporcovi sa predvolanie nepodarilo doručiť vôbec.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na pojednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného porušené bolo.</u></p> <p><u>Okresnému súdu prikázal konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 1.992,07 € a právo na úhradu trov právneho zastúpenia.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	I. ÚS 275/2015
sudca spravodajca	Milan Lalić
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	16. septembra 2015

dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní, v ktorom je navrhovateľom, a ktorého predmetom je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) po rozvoze. Konanie na okresnom súde začalo 19. novembra 2009.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že z právneho hľadiska ide o vec, ktorá patrí k štandardnej rozhodovacej agende okresných súdov, pričom jej predmetom je problematika, ku ktorej existuje bohatá a v zásade ustálená judikatúra. Ústavný súd preto nepovažuje vec sťažovateľa za právne zložitú. Pokiaľ ide o skutkovú zložitosť veci, ústavný súd pripúšťa, že za určitých okolností môžu byť obdobné spory zložitejšie vzhľadom na potrebu vykonať časovo náročné dokazovanie týkajúce sa vecí tvoriacich vyporiadavané BSM. Takéto znaky vykazujú aj právna vec sťažovateľa, čo však nezabavuje príslušný okresný súd povinnosti postupovať sústredene a efektívne, tak aby jeho postup bol rýchly, účinný a bezprieťahový.</p> <p>2. Pri hodnotení správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd zistil určité okolnosti, ktoré môžu byť zohľadnené v jeho neprospech, týmito však len čiastočne prispel k doterajšej dĺžke konania, na ktorej nemali zásadný podiel. Ide napríklad o jeho neúčast' na pojednávaní 8. februára 2011, kde síce cestou svojho právneho zástupcu súhlasil s konaním v jeho neprítomnosti, avšak vzhľadom na skutočnosť, že išlo o (v tom čase) prvé uskutočnené pojednávanie, kde mal byť ako účastník (navrhovateľ) vypočutý, toto muselo byť odročené pre jeho neúčast'. Obdobne možno poukázať na nedodržanie lehoty na predloženie listinných dôkazov, ktorá bola sťažovateľovi uložená uznesením na pojednávaní 10. mája 2011.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu. Pre posúdenie ústavnej sťažnosti ako dôvodnej boli pritom relevantné najmä tieto časové súvislosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nariadenie prvého pojednávania na 4. október 2010 za situácie, keď predpoklady pre jeho nariadenie (návrh, zaplatený súdny poplatok, vyjadrenie odporkyne) boli splnené už 10. marca 2010 (šesť mesiacov nečinnosti), - 12. apríla 2012 sa konalo meritórne pojednávanie, ktoré bolo odročené na 11. september 2012, následne na 29. november 2012 a 12. september 2013, pričom tieto tri pojednávania sa neuskutočnili pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne, a ďalšie meritórne pojednávanie sa konalo až 6. mája 2014. V tomto období teda išlo o dva roky nečinnosti okresného súdu, pričom na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že dôvody pre odročenie pojednávania boli objektívneho charakteru, - ani v ďalšom konaní postup súdu nebol sústredený, efektívny a účinný, pričom možno poukázať napr. na nariadenie znaleckého dokazovania uznesením z 10. júna 2015, kde návrhy obidvoch účastníkov na takýto postup boli okresnému súde doručené ešte 20. mája 2014, resp. 4. júna 2014, alebo na opätovné odročenie pojednávania nariadeného pôvodne na 24. jún 2014 na 25. november 2014 z dôvodu lekárskeho ošetrenia zákonnej sudkyne. <p>Z pohľadu záverov ústavného súdu bola pritom relevantná aj celková dĺžka konania, keďže toto dosiaľ trvá takmer šesť rokov na jednom stupni všeobecného súdnictva, a to bez meritórneho rozhodnutia, pričom uvedené časové súvislosti indikujú, že počas viac ako polovice trvania uvedeného konania okresný súd nepostupoval tak, aby právna neistota účastníkov konania bola odstránená.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného porušené bolo.</u></p> <p><u>Okresnému súde prikázal konať vo veci bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadoš'účinenie v sume 2 000 € a právo na náhradu trov právneho zastúpenia.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	I. ÚS 300/2015
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	16. septembra 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti (pozemku), pričom sťažovateľka vstúpila do tohto konania namiesto pôvodného žalobcu na základe uznesenia okresného súdu zo 14. decembra 2012 o zmene účastníkov konania.
ratio decidendi	<p>Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v prípade procesného nástupníctva na základe singulárnej sukcesie ústavný súd skúma možné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru iba v období, počas ktorého bol sťažovateľ(ka) účastníkom posudzovaného konania, pričom však prihliada na deň začatia konania na príslušnom súde, ako aj na dobu, ktorá uplynula od okamihu, keď sa sťažovateľ(ka) stal(a) účastníkom posudzovaného konania. Vzhľadom na uvedené ústavný súd mohol posúdiť postup okresného súdu len v tej jeho časti, ktorá nasledovala po 14. decembri 2012, keď sa sťažovateľka stala účastníčkou napadnutého konania. A contrario ústavný súd nepodrobil preskúmaniu tú časť konania, ktorá sa týkala právneho predchodcu sťažovateľky, pretože v tom čase nedochádzalo/nemohlo dochádzať k porušovaniu základných práv sťažovateľky</p> <p>Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konanie, ktorého predmetom je vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, nepovažuje za právne ani skutkovo zložitú, pričom metodika postupu súdov v týchto veciach je jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou. Aj keď v danom prípade by určitý stupeň skutkovej zložitosti mohla signalizovať potreba nariadiť v tejto veci znalecké dokazovanie, toto vzhľadom na dĺžku svojho trvania (od 16. mája 2014 – do 27. júna 2014) nemohlo a ani nijak podstatne neovplyvnilo celkovú dĺžku posudzovaného konania. Zložitost' predmetného konania neuvádzal ani okresný súd. 2. V súvislosti so správaním sťažovateľky ako účastníčky konania, ktorou sa stala v dôsledku singulárnej sukcesie na strane žalobcu, ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom období od 14. decembra 2012 nezistil v jej správaní žiadnu takú skutočnosť, ktorá by podstatnou mierou prispela k predĺženiu posudzovaného konania. 3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu. V posudzovanom období sa síce v postupe okresného súdu nevyskytujú žiadne obdobia procesného vakuu, t. j. obdobia absolútnej nečinnosti okresného súdu, avšak okresný súd aj napriek skutočnosti, že konanie v predmetnej veci začalo už pred takmer 13 rokmi (a to 23. októbra 2002), ako aj napriek tomu, že ústavný súd už aj v minulosti uložil okresnému súdu imperatív v náleze sp. zn. IV. ÚS 10/09 z 9. apríla 2009, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 419/02 postupoval plynulo a bez zbytočných prieťahov, okresný súd naďalej postupoval v danej veci neefektívne. Okresný súd napríklad k zmene žalobného petitu, ktorú pripustil 14. decembra 2012, vyzval účastníkov na vyjadrenie až 30. decembra 2013. Okrem toho takmer celý rok 2013 sa okresný súd zaoberal poplatkovou povinnosťou žalovaného za odvolanie, ktoré podal žalovaný v minulosti a o ktorom už krajský súd rozhodol, pričom pokiaľ ide o meritum veci, okresný súd v tomto roku vykonal iba dva procesné úkony, keď dvakrát (21. júna 2012 a 18. novembra 2013) vyžiadal správu od Obecného úradu

	<p>Dolný Vadičov. Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd za posudzované obdobie (od 14. decembra 2012 do rozhodnutia ústavného súdu, t. j. viac ako 2 a pol roka. pozn.) nevykonával vo veci ani jedno pojednávanie.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného porušené bolo.</u></p> <p><u>Okresnému súdu prikázal konať vo veci bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € a právo na úhradu trov právneho zastúpenia.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	I. ÚS 303/2015
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	16. septembra 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu. Sťažovateľ podal 03. 12. 2007 návrh na začatie konania z dôvodu porušenia zásady o rovnakom zaobchádzaní s nárokom na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 200.000,00 Sk.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o návrh na zaplatenie nemajetkovej ujmy z titulu porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, ktoré patrí ku štandardnej rozhodovacej činnosti súdov. Po skutkovej stránke ju nemožno považovať za zložitú. 2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom. Ústavný súd po preskúmaní spisu okresného súdu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným prieťahom v konaní. 3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd konštatuje, že konanie na okresnom súde začalo 3. decembra 2007 a do dnešného dňa, teda ani po uplynutí takmer 8 rokov nebolo vo veci rozhodnuté ani prvostupňovým súdom, pričom takáto dĺžka konania je sama osebe na prvom stupni neprimeraná a dochádza ňou k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nepovažoval za potrebné poukazovať na jednotlivé prieťahy v konaní spôsobené nečinnosťou, ale aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu. Vo vzťahu k tvrdeniu, že dĺžka konania bola ovplyvnená aj viacerými potrebnými procesnými úkonmi v súvislosti so žiadosťou sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov a žiadosťou o ustanovenie advokáta, ako aj viacnásobného predkladania spisu na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniam okresného súdu, je potrebné skonštatovať, že odvolací súd každé uznesenie okresného súdu, proti ktorému bolo podané odvolanie, zrušil, a teda činnosť okresného súdu bola v súvislosti s vydávanými uzneseniami, ktoré boli následne zrušené odvolacím súdom, neefektívna a nesústredená. Ústavný súd iba ako príklad uvádza, že od podania žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov a pridelenie advokáta 3. decembra 2007 uplynuli do vydania uznesenia o pridelení advokáta 20. októbra 2009 takmer dva roky, a to iba v dôsledku neustanovenia advokáta sťažovateľovi ihneď po doručení žiadosti, a to aj napriek tomu, že podmienky na jeho ustanovenie splňal.

	<p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného porušené bolo.</u></p> <p><u>Okresnému súdu prikázal konať vo veci bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadostučinenie v sume 1 500 € a právo na úhradu trov právneho zastúpenia.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	I. ÚS 278/2015
sudca spravodajca	Milan Lalík
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	7. októbra 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní, ktoré sa začalo v roku 2009, ktoré ešte nebolo skončené aj napriek sťažnostiam sťažovateľky podaným predsedovi súdu.
ratio decidendi	<p>Judikatúra ESEP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa predmetu sporu, zložitosti veci, správania účastníkov konania a postupu súdu. Je nepochybné, že v danom prípade je „v hre“ dôstojnosť osoby všeobecného súdu, teda veľmi dôležitý predmet sporu nielen pre sťažovateľa, ale aj ostatných sudcov, ktorí za rovnakú prácu dostávajú aj podstatne menej zaplatené ako sudcovia špecializovaných súdov. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania – vyše 6 rokov – ústavný súd nepovažoval vôbec za významné podrobne skúmať už uvedené kritériá, pretože ani právne či skutkovo seba náročnejší spor nesmie trvať v právnom štáte takú dobu; a už vôbec nie spor týkajúci sa diskriminácie sudcu. Ústavný súd preto mohol konštatovať, že doterajšou nečinnosťou či nesústredenou a neefektívnou činnosťou okresného súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľky na primeranú dĺžku konania.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného porušené bolo.</u></p> <p><u>Okresnému súdu prikázal konať vo veci bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľke priznal finančné zadostučinenie v sume 3 000 € a právo na náhradu trov právneho zastúpenia.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

Spracoval: JUDr. Veronika Franková

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti

Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.